

sygn. akt XXV C 588/19

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Kamil Gołaszewski		
Protokolant:	sekretarz sądowy Katarzyna Konarzewska		

po rozpoznaniu 10 maja 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Bank (...) SA w W. (poprzednio Bank (...) SA z siedzibą w W.)

przeciwko A. G.

o zapłatę

oddala powództwo.

sygn. XXV C 588/19

UZASADNIENIE

W pozwie z 25 kwietnia 2017 roku, skierowanym przeciwko A. G., powód (...) Bank (...) SA w W. żądał zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 75 793,32 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 26 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty. W piśmie z 14 listopada 2017 roku powód wyjaśnił, że na dochodzoną kwotę składa się 72 265,28 zł kapitału kredytu, 3 281,02 zł odsetek umownych naliczonych zgodnie z Regulaminem od kapitału kredytu za okres od 23 grudnia 2016 roku do dnia rozwiązania umowy, tj. do 14 kwietnia 2017 roku, 150 zł z tytułu opłat, naliczonych zgodnie z Regulaminem oraz Tabelą Opłat i Prowizji oraz 97,02 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia następnego po dniu rozwiązania umowy, tj. od 15 kwietnia 2017 roku do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku.

Wobec utraty zdolności sądowej przez dotychczasowego powoda sąd zawiesił postępowanie na podstawie art.174§1 pkt 1 kpc a następnie podjął je z udziałem Banku (...) SA w W. (obecnie (...) Bank (...) SA w W.) jako podmiotu, który wykazał, że jeszcze przed utratą zdolności sądowej przez pierwotnego powoda nabył w wyniku podziału przez wydzielenie część majątku (...) Bank (...) SA, obejmującą wierzytelność, o którą toczy się spór (art.531§2¹ ksh).

Pozwany nie zajął stanowiska i nie stawił się na rozprawę, co stanowiło podstawę wydania wyroku zaocznego. Zgodnie z art.339 kpc, jeżeli pozwany nie stawił się na wyznaczone posiedzenie, albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie i nie złożył w sprawie wyjaśnień, zachodzą przesłanki do wydania wyroku zaocznego. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W rezultacie należało przyjąć za prawdziwe zawarte w pozwie twierdzenia powoda o:

- istnieniu zawartej 18 czerwca 2018 roku przez A. G. i (...) SA Oddział w Polsce umowy kredytu,
- istnieniu następstwa prawnego pomiędzy (...) SA Oddział w Polsce a (...) Bank (...) SA,
- wypowiedzeniu umowy kredytu w dniu 14 kwietnia 2017 roku.

Ponadto w oparciu o przedłożone przez powoda dokumenty (umowa o kredyt bezpieczny, regulamin, wypowiedzenie z potwierdzeniem doręczenia) należało ustalić, że:

- na podstawie umowy o kredyt bezpieczny bank udostępniał pozwanemu środki pieniężne w ramach odnawialnego limitu kredytowego po pozytywnej weryfikacji zgodnie z wewnętrznymi procedurami banku (§1 umowy),
- bank miał pisemnie poinformować pozwanego o podjętej decyzji kredytowej w terminie 30 dni od daty podpisania umowy; w przypadku podjęcia decyzji o przyznaniu limitu kredytu, umowę uważało się za zawartą z datą otrzymania przez pozwanego pisemnego powiadomienia o podjętej decyzji kredytowej (§1 umowy),
- przyznana przez bank kwota limitu kredytu nie może być wyższa niż kwota wnioskowanego przez klienta limitu kredytu (§1 umowy),
- wniosek o kredyt bezpieczny oraz pisemne powiadomienie o podjętej decyzji kredytowej stanowią integralną część umowy (§1 umowy),
- limit kredytu miał być udostępniony na rachunku kredytu (§2 umowy),
- wraz z limitem kredytu bank miał udostępnić kartę płatniczą uprawniającą do dokonywania transakcji w ramach limitu (§2 umowy),
- bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w Tabeli Opłat i Prowizji oraz odsetek określonych w Tabeli Oprocentowania, odsetki były naliczane według zmiennej stopy procentowej w sposób określony w Tabeli Oprocentowania Kredytu Bezpiecznego (§11 umowy)
- zasady zmiany wysokości oprocentowania określał §9 Regulaminu Kredytu Bezpiecznego udzielanego przez (...)
- 10 marca 2017 roku pozwanemu doręczone zostało oświadczenie banku o wypowiedzeniu umowy o kredyt bezpieczny w związku z niespłaceniem przez pozwanego w wyznaczonym terminie dwóch kolejnych rat kredytu.

Oceniając dokonane ustalenia faktyczne nie sposób nie zauważyć, że powód nie wskazał żadnych okoliczności faktycznych, które mogłyby doprowadzić do wniosku, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty dochodzonych pozwem należności. Dochodzone roszczenie podlega ocenie w świetle art.69 ust.1 ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, który to przepis przewiduje, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Zakres twierdzeń powoda – zarówno wprost poniesionych w pismach procesowych, jak i możliwych do wyinterpretowania z przedłożonych dowodów – nie pozwala na ustalenie dwóch kluczowych informacji. Kwoty udzielonego kredytu, tj. kwoty oddanej do dyspozycji, jak również kwoty wykorzystanego kredytu, w tym sposobu i terminu jej wykorzystania. Przedłożona umowa nie zawiera informacji o kwocie udostępnionego kredytu, tj. kwocie limitu kredytowego, odsyłając w tym zakresie do decyzji kredytowej, która miała zostać wydana w późniejszym terminie. Takiej decyzji, ani nawet twierdzeń o jej treści, powód nie przedstawił. Brak też jakichkolwiek informacji odnośnie kwoty wykorzystanego kredytu, a więc kwoty, którą zobowiązany jest zwrócić kredytobiorca. Przypomnieć i

podkreślić trzeba, że umowa kredytu nie zobowiązuje do zwrotu kwoty udostępnionej przez bank, a jedynie do zwrotu kwoty wykorzystanej. Umowa kredytu nigdy nie będzie zatem stanowiła dostatecznej i samodzielnej podstawy do żądania zapłaty od kredytobiorcy świadczenia w postaci zwrotu wykorzystanego kredytu z odsetkami, gdyż konieczne jest przywołanie faktów, które wskazują na wykorzystanie kwoty, która następnie podlega zwrotowi. Oczekiwanie przedstawienia takich faktów jest tym bardziej zasadne w niniejszej sprawie, w której zawarta umowa przewidywała udzielenie limitu kredytowego, możliwego do wykorzystania przy pomocy karty płatniczej, a więc ze swej istoty nie przewidywała jednorazowego wykorzystania kredytu w postaci świadczenia spełnionego na rzecz osoby trzeciej. O powstaniu po stronie pozwanego obowiązku świadczenia pieniężnego na rzecz powoda decyduje więc nie zawarcie umowy kredytu, a późniejsze zdarzenia faktyczne polegające na wykorzystaniu kredytu. Tymczasem w tym zakresie powód nie zgłosił żadnych twierdzeń.

Niezależnie od powyższych okoliczności, które samodzielnie przesądzają o niemożności uwzględnienia zgłoszonych żądań, trzeba również wskazać, że powód nie przywołał twierdzeń, które pozwoliłyby na przyjęcie, że zasadna jest teza o wymagalności należności. Istotnie, powód przywołał fakt wypowiedzenia umowy kredytu, a nawet przedłożył dowód doręczenia odpowiedniego pisma pozwanemu. Jednak zgodnie z art.75c ust.1 i 2 Prawa bankowego, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W wezwaniu bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Przepisy te mają zastosowanie do łączącego strony stosunku prawnego na mocy art. 12 ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw z dnia 25 września 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1854), zgodnie z którym banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy, dostosują swoją działalność do wymagań określonych w art. 75c ustawy zmienianej w art. 1 [prawa bankowego – przyp. sądu], w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. W związku z tym przed wypowiedzeniem umowy powód powinien był wezwać pozwanego do spłaty opóźnionych rat, wyznaczając mu w tym celu 14-dniowy termin.

Powód w żaden sposób nie wykazał, aby takie działania podjął, ani nawet nie twierdził, że ich dokonał (co w warunkach wyrokowania zaocznego byłoby wystarczające). Skutkiem zaś niewdrożenia przez bank wskazanych działań upominawczych jest nieskuteczność złożonego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., II CSK 750/15, (...) 2017 nr 10, str. 21; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2018 r., I ACa 682/17).

Wreszcie powód nie przywołał jakichkolwiek okoliczności faktycznych, które pozwoliłyby na ustalenie i ocenę podstaw żądania od pozwanego zapłaty kwoty 150 zł tytułem opłat. Nie wiadomo kiedy i w związku z zaistnieniem jakich okoliczności faktycznych powód miałby być uprawniony do naliczenia takich opłat. Nie wiadomo też z czego miałyby wynikać ich wysokość. Nie wiadomo nawet czy jest to jedna opłata czy większa ich liczba.

W tej sytuacji powództwo podlegało oddaleniu w całości. Rozstrzygając w ten sposób, sąd miał na uwadze że zgodnie z art.3 kodeksu postępowania cywilnego, na stronach postępowania spoczywa ciężar przytaczania okoliczności faktycznych i powoływania dowodów. Równocześnie art.6§2 kpc określa, że realizacja tego obowiązku powinna następować bez zwłoki. Powód, przedstawiając zbyt ograniczoną podstawę faktyczną, ryzykuje, że uniemożliwi to uwzględnienie żądania. Powód (wierzyciel) dochodząc od pozwanego (dłużnika) spełnienia określonego świadczenia, powinien przedstawić twierdzenia (a w razie potrzeby – również dowody) w zakresie łączącego go z pozwanym stosunku prawnego (wynikającego czy to z umowy, czy z innych źródeł), będącego źródłem zobowiązania, które miałby wykonać dłużnik. Powołując się na istnienie po stronie pozwanego obowiązku zapłaty określonej kwoty, powód winien był przedstawić twierdzenia faktyczne dotyczące treści stosunku prawnego, z którego taki obowiązek wynika (w szczególności, jeśli podstawą jego istnienia jest stosunek umowny – treści umowy) oraz zaistnienia określonych zdarzeń, które w świetle łączącego strony stosunku prawnego doprowadzą do powstania obowiązku takiego świadczenia, aktualnego w dacie zamknięcia rozprawy.

Możliwości przyjęcia, na podstawie art.339 kpc, twierdzeń faktycznych za prawdziwe nie należy w żadnym razie utożsamiać z możliwością przyjęcia, że zgłoszone żądanie jest uzasadnione. Artykuł 339 kpc nie może być rozumiany

w ten sposób, że bierność pozwanego zwalnia powoda od przedstawienia takich twierdzeń faktycznych, które w pełni uzasadniają zgłoszone żądanie. Bierność pozwanego nie oznacza, że należy uwzględnić powództwo. Podkreślić należy, że czym innym jest instytucja uznania powództwa (art.213§2 kpc), a czym innym są skutki bierności pozwanego określone w art.339 kpc. Uznanie powództwa, którego skutkiem jest co do zasady wydanie wyroku uwzględniającego żądanie pozwu, stanowi oświadczenie woli pozwanego i nie może nastąpić przez jego bierne zachowanie – przeciwnie wymaga złożenia wyraźnego oświadczenia. Bierność pozwanego w żadnym razie nie oznacza, że akceptuje on zgłoszone żądanie. Nie zwalnia również sądu od weryfikacji, czy przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne uzasadniają żądanie pozwu.

Podkreślić przy tym należy, że czym innym jest dokonanie oceny czy przedstawione fakty stanowią podstawę zgłoszonego żądania, a czym innym jest ocena, czy strona procesu (powód) wykazała, że określone fakty mają miejsce. Zarówno powołane już art.3 i art.6§2 kpc, jak i treść art.207 kpc oraz art.227 k.p.c. czyni wyraźne rozróżnienie pomiędzy twierdzeniami faktycznymi a dowodami.

Powód winien zatem przedstawić taki zespół twierdzeń faktycznych, który, po zastosowaniu do niego odpowiednich norm prawnych, doprowadzi do wniosku o istnieniu po stronie pozwanej obowiązku świadczenia odpowiadającego żądaniu pozwu. Konstrukcja pozwu i innych pism procesowych, a ostatecznie – twierdzeń zgłaszanych podczas rozprawy – powinna być taka, by przedstawiony w nich stan faktyczny uzasadniał w pełni sposób dochodzone roszczenie. Wskazanie okoliczności faktycznych w pozwie musi nastąpić w takich granicach, aby można było stwierdzić, że skierowane do sądu żądanie znajduje w nich uzasadnienie.

Podkreślić przy tym należy, że chodzi o przedstawienie faktów, a nie twierdzenia o tym, że pozwany zobowiązany jest do spełnienia określonego świadczenia (świadczenie jest wymagalne), gdyż wniosek taki stanowi rezultat zastosowania normy prawnej w określonym stanie faktycznym, nie zaś fakt (twierdzenie faktyczne). Przez podanie okoliczności faktycznych uzasadniających zgłoszone żądanie należy rozumieć sytuację, w której powód opisuje w pozwie konkretne wydarzenia historyczne, z którymi wiąże powstanie po jego stronie określonego roszczenia wobec pozwanego. Zdecydowanie odróżnić należy zaistnienie określonego wydarzenia (np. podpisanie umowy o określonej treści, doręczenie wypowiedzenia, wypłata określonej kwoty czy też dokonanie określonych transakcji) od oceny skutków jakie wiążą się z tym zdarzeniem.

Powyższe wymogi mają pełne zastosowanie również w warunkach rozprawy zaocznej. Wyrażenie w pozwie stanowiska, że pozwany zobowiązany jest do zapłaty określonej kwoty jest wyłącznie stanowiskiem procesowym strony. Nie stanowi zaś twierdzenia faktycznego, które objęte jest zakresem stosowania art.339 kpc, czy też innych przepisów pozwalających na ustalenie określonego faktu bez przeprowadzenia dowodu.

Bierność pozwanego i wydanie wyroku zaoczego nie oznacza więc, że zgłoszone żądanie jest uzasadnione. Może oznaczać jedynie, że prawdziwe są fakty wskazane przez powoda. Nadal jednak fakty te podlegają ocenie sądu, dokonywanej w szczególności w zakresie tego, czy znajduje w nich oparcie zgłoszone żądanie i odpowiadający mu obowiązek pozwanego.

Podsumowując, stwierdzić należy, że sąd nie może, nawet wydając, przy bierności strony pozwanej, wyrok zaoczny, uwzględnić powództwa jeśli powód nie przytoczył takich faktów, z których wynika zgłoszone żądanie, jak również gdy nie jest możliwe ich ustalenie. Sąd nie może zasądzić dochodzonej pozewem kwoty jeśli nie wie z czego wynika obowiązek jej zapłaty w dacie wyrokowania, tj. na podstawie jakich okoliczności faktycznych i jakich postanowień łączącego strony stosunku prawnego (w tej sprawie umowy) powstał po stronie pozwanej obowiązek zapłaty. Sytuacja taka miała miejsce w niniejszej sprawie.

Powyższej oceny nie zmienia przedłożenie przez powoda dokumentu określonego jako „Wyciąg z ksiąg bankowych”. Oczywiście jest jednak, że wyciąg z ksiąg bankowych nie kreuje obowiązku zapłaty, nie jest papierem wartościowym, więc jego złożenie nie jest wystarczające do zasądzenia dochodzonej pozewem kwoty.

Ponadto wskazać należy, że złożony przez powoda dokument zatytułowany „wyciąg z ksiąg bankowych” w rzeczywistości wyciągiem z ksiąg bankowych nie jest. Wyciąg powinien odzwierciedlać strukturę dokumentu źródłowego, wiernie go odtwarzać w określonej części, a przynajmniej powinno wynikać z niego z jakiej pozycji (części) dokumentu źródłowego wyciąg został wykonany (por. Komentarz do art. 112, A. Oleszko, Prawo o notariacie. Komentarz. Część II, LexisNexis, 2012; Komentarz do art. 250, A. Góra-Błaszczkowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-729, Warszawa 2016). Tymczasem złożony przez powoda dokument jest jedynie oświadczeniem powoda o okolicznościach, która mają wynikać z ksiąg bankowych („Na podstawie ksiąg Banku, (...) Bank (...) S.A. stwierdza, że (...)). Przy tym nawet jeśliby uznać złożony przez powoda dokument za wyciąg to i tak ma on jedynie moc dokumentu prywatnego w postępowaniu sądowym na podstawie art. 95 ust. 1a prawa bankowego, a więc jego moc dowodowa jest niewystarczająca do uznania wysokości roszczenia za udowodnione. Stanowi bowiem jedynie dowód tego, że powód złożył określone oświadczenie dotyczące jego oceny znaczenia zapisów w księgach bankowych. Nie stanowi dowodu prawdziwości tych zapisów. Nie może też zastąpić konieczności zgłoszenia odpowiednich twierdzeń faktycznych.

Mając powyższe na względzie, sąd orzekł jak w sentencji wyroku. Należy przy tym zaznaczyć, że wobec przyjętej podstawy rozstrzygnięcia zbędne było dokonywanie oceny czy postanowienia Regulaminu dotyczące zasad zmiany wysokości oprocentowania nie stanowią niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art.385¹ kc.